

Czy *Głos w sprawie pornografii* jest głosem w sprawie pornografii? O wierszu Wisławy Szymborskiej

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Mapa myśli](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: Dorota Wojda, *Milczenie słowa. O poezji Wisławy Szymborskiej*, Universitas 1996, s. 111.
- Źródło: Wojciech Ligęza, [w:] Wisława Szymborska, *Wybór poezji*, red. Wojciech Ligęza, Wrocław 2016, s. 83–84.
- Źródło: Wojciech Ligęza, *O poezji Wisławy Szymborskiej. Świat w stanie korekty*, Kraków 2001, s. 153.
- Cytat za: Encyklopedia PWN, hasło: palinodia.
- Źródło: Wisława Szymborska, *Głos w sprawie pornografii*.
- Źródło: Dorota Wojda, *Po drugiej stronie myśli. Interpretacja „Głosu w sprawie pornografii”*, s. 111.

Czy *Głos w sprawie pornografii* jest głosem w sprawie pornografii? O wierszu Wisławy Szymborskiej

Źródło: domena publiczna.

Czy pornografia może się komuś kojarzyć z poezją? Odpowiedź wydaje się oczywista, ale w poezji Szymborskiej nie ma miejsca na oczywistość. Słowo „pornografia” pochodzi z języka greckiego i oznacza nierządnicę, zatem *pornográphos* to osoba pisząca o prostytutkach. Czy Szymborska jest pornografką? Czy *Głos w sprawie pornografii* rzeczywiście jest głosem w obronie moralności?

Twoje cele

- Przeanalizujesz innowacje frazeologiczne w wierszu Wisławy Szymborskiej *Głos w sprawie pornografii*.
- Zinterpretujesz nawiązania do innych tekstów kultury w utworze.
- Wyjaśnisz, na czym polega ironia w wierszu Szymborskiej.
- Wyjaśnisz historyczno-społeczny kontekst wiersza.

Przeczytaj

O autorce

Wisława Szymborska (1923–2012) to współczesna poetka, w 1996 roku uhonorowana literacką nagrodą Nobla. W swoich utworach poetyckich w charakterystycznym **ironicznym** tonie podejmowała zarówno wielkie filozoficzne kwestie dotyczące istoty człowieczeństwa, sensu życia, jak i problemy dnia codziennego oraz relacji międzyludzkich: przyjaźni, miłości, wrogości.

Szymborska podejmowane tematy ubierała w zaskakujące formy i konstrukcje słowne, prowokując i zmuszając do myślenia. Przykładem tego jest utwór *Głos w sprawie pornografii* pochodzący ze zbioru *Ludzie na moście* (1986).

Źródło: Mariusz Kubik, Wikimedia Commons, licencja: CC BY 3.0.

Głos w sprawie pornografii

Tytuł wiersza jest zaskakujący, odwołuje się bowiem do problemów społecznych, pozornie zapowiadając zabranie głosu w dyskusji nad moralnością. Dorota Wojda lekturę dzieła nazywa swoistą grą:

((Dorota Wojda

Milczenie słowa. O poezji Wisławy Szymborskiej

Czytanie *Głosu w sprawie pornografii*, jeśli można użyć takiego porównania, przypomina rodzaj gry, w której odkrywanie dwukolorowych, nakładających się na siebie klocków doprowadzić ma do uobecnienia w świadomości odbiorcy dwudzielnej, lecz zarazem całościowej, dobrze znanej mu figury. Jak każdej grze, tej także towarzyszy element zabawy. Wynika on przede wszystkim z konfrontacji wzajemnie niejednorodnych dziedzin rzeczywistości

zapisanej w ramach błyskotliwego kalamburu. Formę tę można by określić jako rozbudowaną figurę syllepsis, stanowiącą odmianę przemilczenia. Część znaczeń bliskich danemu wyrażeniu jest bowiem obecna w tekście literalnie, część natomiast nie została określona bezpośrednio, ale zasugerowana przez pobliskie konteksty. Zjawisko to dotyczy zarówno poszczególnych konstrukcji, jak i w efekcie całości wiersza.

Źródło: Dorota Wojda, *Milczenie słowa. O poezji Wisławy Szymborskiej*, Universitas 1996, s. 111.

Badaczka sugeruje zatem, że do pełnego odbioru wiersza Szymborskiej potrzebne są określone kompetencje czytelnicze.

Wojciech Ligęza zwraca z kolei uwagę na ironię oraz humor, czyli cechy właściwe poezji noblistki w ogóle.

((Wojciech Ligęza

Wybór poezji

[...] w [...] zbiorze *Ludzie na moście* (1986) następuje powrót do aktualnych spraw politycznych, choć z innych pozycji światopoglądowych niż w latach pięćdziesiątych i w innej stylistyce. Wówczas – po stalinizmie – Szymborska “odmówiła w swojej poezji miejsca wydarzeniom ze współczesnej historii PRL, długo wytrwała w swoim postanowieniu” (T. Nyczek, 22 x Szymborska, Kraków 2005, s.183). Bezpośrednią jej poetycką reakcją na stan wojenny i zapaść komunizmu w Polsce jest wiersz *Głos w sprawie pornografii* – majstersztyk demaskującej ironii i humoru słownego [...].

Źródło: Wojciech Ligęza, [w:] Wisława Szymborska, *Wybór poezji*, red. Wojciech Ligęza, Wrocław 2016, s. 83–84.

Ligęza zwraca uwagę na fakt, że Szymborska odwołuje się do kwestii społecznych i politycznych, w innym jednak sensie, niż czyniła to wcześniej. W okresie stalinowskim bowiem zawierała w swoich utworach treści, które współgrały z linią władzy. Szybko odeszła od tego myślenia i *Głos...* jest przykładem dzieła, które pozornie krytykując, w rzeczywistości pochwała myślenie, traktując je jako wartość.

W okresie PRL-u myślenie, intelektualne dysputy, wymiana poglądów – stanowiły wartość, a także były istotnym elementem działalności opozycyjnej. Spotkania tych, którzy nie

zgadzali się z decyzjami władz, sprowadzały się do rozmów, podczas których intelektualny aspekt wysuwał się na pierwszy plan.

((Wojciech Ligęza

O poezji Wisławy Szymborskiej. Świat w stanie korekty

Wielorako oparta na paradoksie poezja Wisławy Szymborskiej, czerpiąc inwencję ze skostnień języka, przekracza tak wytyczone granice.

Źródło: Wojciech Ligęza, *O poezji Wisławy Szymborskiej. Świat w stanie korekty*, Kraków 2001, s. 153.

Ligęza zwraca uwagę także na język, jakiego używa Szymborska i zabiegi, które stosuje, by przedstawić w określony sposób rzeczywistość.

((Wojciech Ligęza

O poezji Wisławy Szymborskiej. Świat w stanie korekty

W odczytywanych wierszach związki frazeologiczne na przekór swej istocie wykazują nieustanną gotowość do zmiany. Tworzą serie niekompletne, niepowtarzalne, modelowane wedle zmieniających się reguł. Przycinane, sklejące, występujące w urozmaiconych stylistycznie kolażach tekstowych odsłaniają nieoczekiwane sensy. Pozostawione w brzmieniu oryginalnym – na zasadzie “naiwnego nieporozumienia” opisują konkretne sytuacje. Burzenie przez żart oraz ironię potocznych bądź literackich (ugruntowanych w kulturze) sekwencji słów odczytywać należy jako pośrednie wyznanie niezależnej postawy twórczej, a także anarchistyczny gest wobec zbiorowych przyzwyczajzeń, rutynowych recept na życie, wiary w magię słów. [...]

Źródło: Wojciech Ligęza, *O poezji Wisławy Szymborskiej. Świat w stanie korekty*, Kraków 2001, s. 153.

Stylistyka stosowana przez Szymborską jest nie tylko bogata, ale też zaskakująca, niekonwencjonalna i urozmaicona.

((Wojciech Ligęza

O poezji Wisławy Szymborskiej. Świat w stanie korekty

Czytelnik poezji Wisławy Szymborskiej chętnie poddaje się eksperymentom, które wychodzą od frazeologicznych gier, lecz na językowej rzeczywistości nie poprzestają. Czytelnik z radością bierze udział w dialogu z autorytarnymi prawami.

Źródło: Wojciech Ligęza, *O poezji Wisławy Szymborskiej. Świat w stanie korekty*, Kraków 2001, s. 153.

Warto jednak zwrócić uwagę na to, że – jak zaznacza Wojciech Ligęza – język nie jest jedynym, co urozmaica utwór Szymborskiej i wyczerpuje liryczny pejzaż.

((Wisława Szymborska

Głos w sprawie pornografii

Nie ma rozpusty gorszej niż myślenie.

Pleni się ta swawola jak wiatropylny chwast
na grządce wytyczonej pod stokrotki.

Dla takich, którzy myślą, święte nie jest nic.
Zuchwałe nazywanie rzeczy po imieniu,
rozwiązłe analizy, wszeteczne syntezy,
pogoń za nagim faktem dzika i hulaszczą,
lubieżne obmacywanie drażliwych tematów,
tarło poglądów – w to im właśnie graj.

W dzień jasny albo pod osłoną nocy
łączą się w pary, trójkąty i koła.
Dowolna jest tu płeć i wiek partnerów.
Oczy im błyszczą, policzki pałają.
Przyjaciół wykołaja przyjaciele.
Wyrodne córki deprawują ojca.
Brat młodszą siostrę stręczy do nierządu.

Inne im w smak owoce
z zakazanego drzewa wiadomości
niż różowe pośladki z pism ilustrowanych,
cała ta prostoduszna w gruncie pornografia.

Książki, które ich bawią, nie mają obrazków.
Jedyna różnaitość to specjalne zdania
paznokciem zakreślone albo kredką.

Zgroza, w jakich pozycjach,
z jak wyuzdaną prostotą
umysłowi udaje się zapłodnić umysł!
Nie zna takich pozycji nawet Kamasutra.

W czasie tych schadzek parzy się ledwie herbata.
Ludzie siedzą na krzesłach, poruszają ustami.
Nogę na nogę każdy sam sobie zakłada.
Jedna stopa w ten sposób dotyka podłogi,
druga swobodnie kiwa się w powietrzu.
Czasem tylko ktoś wstanie,
zbliży się do okna
i przez szparę w firankach
podgląda ulicę.

Źródło: Wisława Szymborska, Głos w sprawie pornografii.

Nie tylko tytuł utworu, ale także jego konstrukcja i słownictwo oraz sformułowania w nim zawarte sugerują odniesienie do treści pornograficznych, związanych z szeroko pojętą erotyką. Już w pierwszym wersie pojawia się bowiem słowo „rozpusta”, w kolejnych zaś „swawola”, „rozwiązłe” czy „lubieżne”.

Zwroty te jednak zestawione zostają z elementami kojarzonymi raczej z wysiłkiem intelektualnym i buntem wobec odgórnie narzuconych zasad. Pozornie kontrowersyjny temat zostaje więc odwrócony, by ukazać, jak według autorytarnie rządzących moralnie naganne jest myślenie.

Słownik

anarchizm

(gr. *anarchos* – bez władcy) doktryna polityczna i ruch społeczny sprzeciwiające się wszelkiej władzy publicznej, postulujące likwidację państwa i zastąpienie go ustrojem bezpaństwowym, opartym na wolnych od jakiegokolwiek przymusu, samorządnie powstających związkach producentów i konsumentów

ironia

(łac. *eironeia* – przedstawianie, pozorowanie) drwina, złośliwość lub szyderstwo ukryte w wypowiedzi pozornie aprobującej, nadanie wypowiedzi odwrotnego sensu w stosunku do tego, co wynika ze znaczenia użytych słów, na przykład w celu ośmieszenia poglądów czy cech rozmówcy lub pokazania dystansu wobec osób czy zjawisk; wypowiedź zawierająca ironię najczęściej jest krytyką lub naganą, która przyjmuje formę pozornej pochwały; ironia jest narzędziem literackim, w którym wybrane słowa są celowo używane do wskazania znaczenia innego niż dosłowne, można wyróżnić ironię słowną i sytuacyjną

kalambur

(fr. *calembour*) dowcipna gra słów o identycznym lub podobnym brzmieniu, lecz o różnym znaczeniu

kolaż

(fr. *collage* – naklejanie, oklejanie papierem) w sztukach plastycznych technika artystyczna i wykonane w tej technice dzieło; w literaturze typ techniki opierający się na tworzeniu utworów z istniejących wcześniej elementów, cytatów, dzieł połączonych z częściami wypowiedzi autorskich

paradoks

(gr. *parádoxos* – nieoczekiwany, niewiarygodny) rozumowanie, którego każdemu elementowi towarzyszy pozorna oczywistość, a które okazuje się wadliwe, ponieważ prowadzi do takich wniosków, z których każdy z osobna jesteśmy skłonni uznać za prawdziwy, a które są w jawnej sprzeczności ze sobą lub z uprzednio przyjętymi założeniami

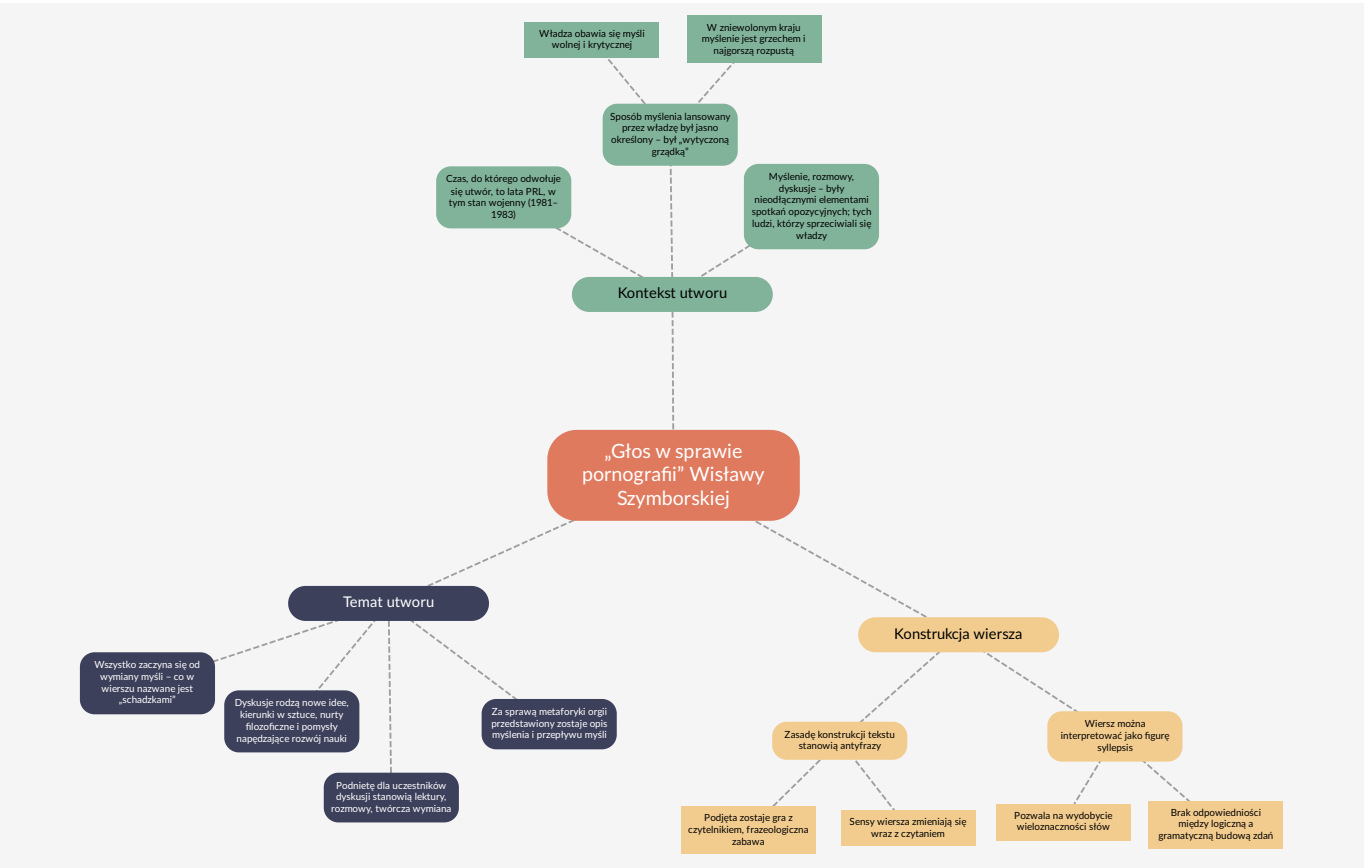
syллеpsis

(gr. *syllēpsis*) brak odpowiedniości między logiczną a gramatyczną budową wypowiedzi

Mapa myśli

Polecenie 1

Zapoznaj się z mapą myśli. Na podstawie jej treści scharakteryzuj język poetycki Wisławy Szymborskiej.

Polecenie 2

Na podstawie mapy myśli scharakteryzuj kontekst historyczny i społeczny, w jakim należy sytuować utwór Szymborskiej.

Sprawdź się

Tekst do ćwiczeń

((Wisława Szymborska

Głos w sprawie pornografii

Nie ma rozpusty gorszej niż myślenie.

Pleni się ta swawola jak wiatropylny chwast
na grządce wytyczonej pod stokrotki.

Dla takich, którzy myślą, święte nie jest nic.
Zuchwałe nazywanie rzeczy po imieniu,
rozwiązłe analizy, wszeteczne syntezy,
pogoń za nagim faktem dzika i hulaszczą,
lubieżne obmacywanie drażliwych tematów,
tarło poglądów - w to im właśnie graj.

W dzień jasny albo pod osłoną nocy
łączą się w pary, trójkąty i koła.
Dowolna jest tu płeć i wiek partnerów.
Oczy im błyszczą, policzki pałają.
Przyjaciel wykoleja przyjaciela.
Wyrodne córki deprawują ojca.
Brat młodszą siostrę stręczy do nierzędu.

Inne im w smak owoce
z zakazanego drzewa wiadomości
niż różowe pośladki z pism ilustrowanych,
cała ta prostoduszna w gruncie pornografia.

Książki, które ich bawią, nie mają obrazków.
Jedyna rozmaitość to specjalne zdania
paznokciem zakreślane albo kredką.

Zgroza, w jakich pozycjach,
z jak wyuzdaną prostotą
umysłowi udaje się zapłodnić umysł!
Nie zna takich pozycji nawet Kamasutra.

W czasie tych schadzek parzy się ledwie herbata.
Ludzie siedzą na krzesłach, poruszają ustami.
Nogę na nogę każdy sam sobie zakłada.
Jedna stopa w ten sposób dotyka podłogi,
druga swobodnie kiwa się w powietrzu.
Czasem tylko ktoś wstanie,
zbliży się do okna
i przez szparę w firankach
podgląda ulicę.

Źródło: Wisława Szymborska, *Głos w sprawie pornografii*.

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Przyporządkuj słownictwo użyte w wierszu do dwóch grup.

Seksualność

Intelektualność

myślenie

rozpusta

zuchwały

poglądy

zapłodnić

umysł

lubieżny

tarło

rozwiązły

swawola

synteza

deprawować

analiza

nazywanie rzeczy po imieniu

książki

hulaszczy

stręczyć do nierządu

Ćwiczenie 2

Uzupełnij mapę myśli o przykłady innowacji frazeologicznych, zawartych w wierszu, a następnie określ ich funkcję.

Ćwiczenie 3

Uzupełnij tabelkę o cytaty ilustrujące podane środki stylistyczne użyte w wierszu, a także określ funkcję, jaką spełniają w utworze.

Środek stylistyczny	Cytat	Funkcja
porównanie		
wykrzynienie		
hiperbola		

Ćwiczenie 4

Napisz, jaki wpływ na interpretację wiersza ma kontekst historyczno-społeczny, w którym powstał utwór.

Ćwiczenie 5

Napisz, do jakiego fragmentu Biblii nawiązuje Szymborska. Wyjaśnij, jaka jest funkcja tego nawiązania.

Ćwiczenie 6

Wyjaśnij, na czym polega konstrukcja wiersza Wisławy Szymborskiej *Głos w sprawie pornografii*.

Ćwiczenie 7

Zapoznaj się z definicją palinodii i zdecyduj, czy można tym terminem określić *Głos w sprawie pornografii* Wisławy Szymborskiej. Uzasadnij swoją odpowiedź.

((Palinodia – utwór literacki, zwykle poetycki, w którym autor odwołuje swe opinie, zarzuty czy oszczerstwa sformułowane uprzednio w innym utworze.

Cytat za: Encyklopedia PWN, hasło: palinodia.

Zapoznaj się z tekstem. Wyjaśnij, na czym miałyby polegać interpretowanie wiersza jako figury syllepsis. Podaj konkretne przykłady z wiersza.

((Dorota Wojda

Po drugiej stronie myśli. Interpretacja „Głosu w sprawie pornografii”

Czytanie *Głosu w sprawie pornografii*, jeśli można użyć takiego porównania, przypomina rodzaj gry, w której odkrywanie dwukolorowych, nakładających się na siebie klocków doprowadzić ma do uobecnienia w świadomości odbiorcy dwudzielnej, lecz zarazem całościowej, dobrze znanej mu figury. Jak każdej grze, tej także towarzyszy element zabawy. Wynika on przede wszystkim z konfrontacji wzajemnie niejednorodnych dziedzin rzeczywistości zapisanej w ramach błyskotliwego kalamburu. Formę tę można by określić jako rozbudowaną figurę syllepsis, stanowiącą odmianę przemilczenia.

Źródło: Dorota Wojda, *Po drugiej stronie myśli. Interpretacja „Głosu w sprawie pornografii”*, s. 111.

Praca domowa

„Nie ma rozpusty większej niż myślenie” – zinterpretuj tę wypowiedź podmiotu lirycznego i zajmij wobec niej swoje stanowisko. Zredaguj rozprawkę liczącą przynajmniej 250 słów.

Dla nauczyciela

Autor: Anna Grabarczyk

Przedmiot: Język polski

Temat: Czy *Głos w sprawie pornografii* jest głosem w sprawie pornografii? O wierszu Wisławy Szymborskiej

Grupa docelowa:

Szkoła ponadpodstawowa, liceum ogólnokształcące, technikum, zakres podstawowy

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

- 1) rozumie podstawy periodyzacji literatury, sytuuje utwory literackie w poszczególnych okresach: starożytność, średniowiecze, renesans, barok, oświecenie, romantyzm, pozytywizm, Młoda Polska, dwudziestolecie międzywojenne, literatura wojny i okupacji, literatura lat 1945–1989 krajowa i emigracyjna, literatura po 1989 r.;
- 2) rozpoznaje konwencje literackie i określa ich cechy w utworach (fantastyczną, symboliczną, mimetyczną, realistyczną, naturalistyczną, groteskową);
- 6) rozpoznaje w tekstach literackich: ironię i autoironię, komizm, tragizm, humor, patos; określa ich funkcje w tekście i rozumie wartościujący charakter;
- 8) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe;
- 9) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz jej związek z programami epoki literackiej, zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi i estetycznymi; poddaje ją refleksji;
- 10) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania: świata przedstawionego (fabuły, bohaterów, akcji, wątków, motywów), narracji, sytuacji lirycznej; interpretuje je i wartościuje;
- 14) przedstawia propozycję interpretacji utworu, wskazuje w tekście miejsca, które mogą stanowić argumenty na poparcie jego propozycji interpretacyjnej;
- 15) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, szczególnie kontekst historycznoliteracki, historyczny, polityczny, kulturowy, filozoficzny, biograficzny, mitologiczny, biblijny, egzystencjalny;
- 16) rozpoznaje obecne w utworach literackich wartości uniwersalne i narodowe; określa ich rolę i związek z problematyką utworu oraz znaczenie dla budowania własnego systemu wartości.

III. Tworzenie wypowiedzi.

1. Elementy retoryki. Uczeń:

1) formułuje tezy i argumenty w wypowiedzi ustnej i pisemnej przy użyciu odpowiednich konstrukcji składniowych;

6) rozumie, na czym polega logika i konsekwencja toku rozumowania w wypowiedziach argumentacyjnych i stosuje je we własnych tekstach;

7) odróżnia dyskusję od sporu i kłótni;

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

1) zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie;

2) buduje wypowiedź w sposób świadomy, ze znajomością jej funkcji językowej,

z uwzględnieniem celu i adresata, z zachowaniem zasad retoryki;

4) zgodnie z normami formułuje pytania, odpowiedzi, oceny, redaguje informacje, uzasadnienia, komentarze, głos w dyskusji;

6) tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, referat, szkic interpretacyjny, szkic krytyczny, definicja, hasło encyklopedyczne, notatka syntetyzująca;

10) w interpretacji przedstawia propozycję odczytania tekstu, formułuje argumenty na podstawie tekstu oraz znanych kontekstów, w tym własnego doświadczenia, przeprowadza logiczny wywód służący uprawnieniu formułowanych sądów;

11) stosuje zasady poprawności językowej i stylistycznej w tworzeniu własnego tekstu; potrafi weryfikować własne decyzje poprawnościowe;

12) wykorzystuje wiedzę o języku w pracy redakcyjnej nad tekstem własnym, dokonuje korekty tekstu własnego, stosuje kryteria poprawności językowej.

IV. Samokształcenie.

1. rozwija umiejętność pracy samodzielnej między innymi przez przygotowanie różnorodnych form prezentacji własnego stanowiska;

6. wybiera z tekstu odpowiednie cytaty i stosuje je w wypowiedzi;

9. wykorzystuje multimedialne źródła informacji oraz dokonuje ich krytycznej oceny;

Lektura obowiązkowa

37) wybrane wiersze następujących poetów: Stanisław Baliński, wybrane wiersze z okresu emigracyjnego, Kazimierz Wierzyński, wybrane wiersze z okresu emigracyjnego, Czesław Miłosz, w tym wybrane wiersze z tomu Ocalenie oraz Traktat moralny (fragmenty), Tadeusz Różewicz, Miron Białoszewski, Jarosław Marek Rymkiewicz, Wisława Szymborska, Zbigniew Herbert, w tym wybrane wiersze z tomów Pan Cogito oraz Raport z oblężonego miasta, Halina Poświatowska, Stanisław Barańczak, Marcin Świetlicki, Jan Polkowski, Wojciech Wencel;

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje w zakresie wielojęzyczności;
- kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Cele operacyjne. Uczeń:

- przeanalizuje innowacje frazeologiczne w wierszu Wisławy Szymborskiej *Głos w sprawie pornografii*;
- zinterpretuje nawiązania do innych tekstów kultury w utworze;
- wyjaśni, na czym polega ironia w wierszu Szymborskiej;
- wyjaśni historyczno-społeczny kontekst wiersza.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- odwrócona klasa;
- ćwiczeń przedmiotowych;
- z użyciem komputera;
- dyskusja.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg lekcji

Przed lekcją:

1. Uczniowie zapoznają się przed lekcją z wierszem Wisławy Szymborskiej *Głos w sprawie pornografii*.

Faza wprowadzająca:

1. Chętne osoby dzielą się swoimi wrażeniami po zapoznaniu się z wierszem Szymborskiej. Nauczyciel pyta, jakie były pierwsze skojarzenia uczniów, o czym jest wiersz, gdy przeczytali tytuł. Następnie pyta, jaki jest rzeczywisty temat wiersza i jego problematyka.
2. Wyświetlenie na tablicy tematu i celów zajęć oraz wspólne z uczniami ustalenie kryteriów sukcesu.

Faza realizacyjna:

1. Uczniowie indywidualnie zapoznają się z treściami w sekcji „Wprowadzenie” oraz „Przeczytaj”. Następnie chętna osoba przedstawia biblijne nawiązania, a reszta klasy komentuje.
Inna osoba może przywołać innowacje frazeologiczne, które znajdują się w utworze i następuje ich wspólna analiza.
2. Uczestnicy zajęć zapoznają się z mapą myśli. Na podstawie jej treści charakteryzują język poetycki Wisławy Szymborskiej. Mogą to robić w parach lub kilkusobowych grupach.
3. Uczniowie wspólnie w klasie charakteryzują kontekst historyczny i społeczny, w jakim należy sytuować utwór Szymborskiej. Nauczyciel może pomagać podczas tej pracy.
4. Prowadzący zapowiada uczniom, że w kolejnym kroku będą rozwiązywać ćwiczenia – od najprostszych do najtrudniejszych. Każdy z uczniów robi to samodzielnie. Po ustalonym czasie wybrani uczniowie przedstawiają odpowiedzi, a reszta klasy wspólnie ustosunkowuje się do nich. Nauczyciel w razie potrzeby koryguje odpowiedzi, dopowiada istotne informacje, udziela uczniom informacji zwrotnej.

Faza podsumowująca:

1. Uczniowie zapoznają się z animacją podsumowującą informacje o wierszu Wisławy Szymborskiej.

Film dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DdZ7J0eqM>

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Film dotyczy wiersza *Głos w sprawie pornografii* Wisławy Szymborskiej.

Praca domowa:

1. Nie ma rozpusty większej niż myślenie – zinterpretuj tę wypowiedź podmiotu lirycznego i zajmij wobec niej swoje stanowisko. Zredaguj rozprawkę liczącą przynajmniej 250 słów.

Materiały pomocnicze:

- Dorota Wojda, *Milczenie słowa. O poezji Wisławy Szymborskiej*, Universitas 1996.
- Wojciech Ligęza, *O poezji Wisławy Szymborskiej. Świat w stanie korekty*, Kraków 2001.

Wskazówki metodyczne

- Nauczyciel może wykorzystać medium w sekcji „Mapa myśli” do podsumowania lekcji.